

OBRtnIK

Glasilo Jugoslovanskega obrtništva Dravske banovine

Lastnik: Poverjenišstvo za izdajo lista „Obrtnik“
Uprava: Ljubljana, Wolfova 12. (Marn Josip.)
Naročnina znaša: za celo leto 30.— Din
za pol leta 15.—
Telefon 38-49. posamezna številka . . . 250

*V slogi in edinstvu
vsega Jugoslovanskega obrtništva
je uspeh!*

Uredništvo: Ljubljana, Borštnikov trg 1. — Odgovorni urednik Mihelčič Ivan. — Rokopisov ne vračamo. — Nefrankirani dopisi ne sprejemamo. — Oglase zaračunamo po ceniku. — Ponatis člankov dovoljen le z dovoljenjem uredništva.

Leto VIII.

Ljubljana, dne 7. novembra 1939.

Štev. 8-9.

Obrtniški ekonomski položaj

Obrtniške vrste so v sedanjih razmerah tako po dogodkih v zunanjem svetu, kakor doma v državi zaradi notranje-političnih prilik in preureditev upravnih področij, zelo interesirane na tem, kako bo obrtništvo kot stan v bodoče upoštevano, tako pri aktivnem delu, kot najmočnejša gospodarska panoga.

Dogodki izven naše države, posebno v sosednjih državah, imajo za posledico, ki jo obrtniki prav težko občutimo, pomankanje surovin za mnoge obrtniške stroke ali pa izdatno povišanje cen, kar vse vpliva na proizvodno ceno obrtniškim izdelkom. Notranje politične spremembe prav za prav nimajo nikakega vpliva na gospodarsko proizvodnjo, vendar so tudi v državi cene, predvsem karteliranim industrijskim izdelkom, občutno povišane, opravičeno pa tudi neopravičeno. S temi dejstvi in razmerami ter ukrepi, ki so sledili v naši državi zaradi vojskujočih držav, pa je obrtništvo postavljeno pred dejstva, s katerimi mora računati pri svojem gospodarskem udeleževanju. Številni vpoklici na orožne vaje obrtnikov in njihovega pomožnega osebja, delni moratorij za izplačilo vlog, skoraj popolnoma ukinjeno izplačilo že odobrenih kreditov in minimalna odobritev novih kreditov so nepredvidene stvari, na katere obrtnik ni računal. V zvezi s prednjim je najbolj prizadeta stavbna delavnost, katere obetajoča živahnost je skoro povsem zastala in s tem tudi delo številnim, posebno gradbenim obrtniškim strokam.

Obrtniške obveznosti pa se kljub vsem nastalim spremembam in podražitvam niso znižale in jih mora obrtnik kot preje točno odvajati ob dospelosti v izogib stroškom in nevšečnostim. Obveznosti pa so še težje izpolnjujoče, če pomislimo, da je mnogo surovin obrtnik dolžan, če hoče svoj obrat sploh vzdržati ob prevzemu, po povzetju in celo vnaprej plačati.

Pri takem stanju stvari mora obrtniku vsakdo priznati, da ni baš ugoden njegov položaj, že spričo tega ne, ker nima večina obrtništva pri vsem tem urejenega svojega socialnega položaja, kot ima to vsaj do neke mere in dobe naše pomožno osebje. Da niso odjemalci obrtniških izdelkov sedaj boljši plačniki za izvršena dela in usluge, je tudi jasno. Tako ostane pri vsem obrtnik navezan izključno le na samega sebe in vsak posameznik na eventuelne svoje prihranke, ker nimamo svojega pokojninskega zavarovanja niti svojih kreditnih zadrug, da bi mogel obrtnik v izjemnih primerih ali sicer biti odvisen od cenene kredita in eventuelnih pomoči svojih lastnih ustanov.

Naše obstoječe in prisilne prostovoljne obrtniške organizacije same nimajo fi-

nančno gospodarskega namena materialno pomagati obrtniku, temveč točno določen delokrog dela in tudi v okviru proračunov določene prispevke, ki tudi ne zadoščajo za n. pr. trajno pomoč potrebnim obrtnikom, marveč le od primera do primera, kolikor je za to eventuelnih predvidenih presežkov. Niti združenja niti društva, kakor gospodarska zbornica ne morejo nuditi takih pomoči, ker bi bilo za to treba višjih prispevkov vseh pripadnikov teh organizacij, da bi bila mogoča tudi izdatna materialna pomoč. Posamezna društva in zadruga že vrše uspešno in hvalevredno svoje humanitarno-socialno in finančno gospodarsko delo v prid svojega članstva, kar pa je pri nas v Sloveniji v zelo malem obsegu s prav malim številom članstva. Če bi n. pr. imela „Bolniška blagajna samostojnih obrtnikov v Ljubljani“ vsaj 1000 članov, bi gotovo še uspešneje poslovala kot doslej in bi tudi še več nudila članstvu, kateremu že v danih razmerah mnogo nudi. Da bi te blagajne nudile pri enakih prispevkih, ki jih plačujejo obrtniki — člani pri številu danes cca 100 mnogo več, je razumljivo in bi bila blagajna lahko tudi močan gospodarski faktor, posebno če bi bili člani vsi obrtniki na področju mestne občine Ljubljane. Po bežnem pre-

gledu in ugotovitvi je naše slovensko obrtništvo samostojno, prostovoljno, zelo slabo finančno-gospodarsko in socialno organizirano, tako da imamo vsega skupaj cca 30—40 organizacij največ zadrug s komaj 1000 člani ali izraženo v odstotkih, 5% vsega obrtništva. To je važno, da vemo in si sami ne zakrivamo oči pred dejstvi, ker le na ta način, da si stvar resno ogledamo in oprimo delo ter moremo le tako tudi računati na gospodarsko-finančno-socialni dvig nas vseh obrtnikov. Čakamo zastoj, da bi nam prinesel kdorkoli rešitve in materialne ter socialne pomoči, če si sami tega ne bomo zgradili. V nas samih je naša pomoč in s skupnim delom bomo tudi uspeli s strnjnim nastopom ob dobri volji in malih materialnih žrtvah, najti svojo rešitev, kot nam je v opomin sedanji težak položaj, in pomoč, ki je ne more naš obrtnik nikjer dobiti.

Naš obrtnik se more ekonomsko dvigniti le z delom v svojih gospodarskih in socialnih organizacijah, katerim se mora sleherni osebno in materialno žrtvovati v svoje in svojcev dobro. Le tako lahko brez skrbi gledamo v boljšo obrtniško bodočnost, ki nam jo je dolžnost pred zgodovino zanamcev zgraditi tako, da bo v naš ponos in dvig ekonomskega položaja slovenskega obrtnika.

Ljubljanska Obrtna zbornica

Notranje politične razmere z ustanovitvijo banovine Hrvatske so mnoga važna vprašanja odstavile z dnevnega reda, kar se je zgodilo tudi z oživetvjenjem Obrtne zbornice v Ljubljani.

Razumljivo je, da so se proti izločitvi obrtnega odseka iz skupne zbornice za TOI v Ljubljani takoj po objavi vesti o ustanovitvi Obrtne zbornice v Ljubljani, oglasili zopet oni v prvi vrsti, ki jih to prav nič ne briga. Tako so se industriji izjavili za obstoječe stanje, kakor tudi trgovci. Manjkalo pa seveda tudi ni intervencije obrtniških zastopnikov z dokazovanjem dejstev, ki smo jih tudi mi že zdavnaj javno z besedo in tiskom ovrgli. Gostilničarji pa se niso izjavili, ker je jasno, da bodo oni po odhodu obrtnikov iz zbornice delili usodo, ki so jo doslej delili obrtniki pod kuratelo trgovine in industrije.

Da bi zadeva z ustanovitvijo Obrtne zbornice zaspala, kakor si nekateri žele, ni res. Prav dejstvo, da se normalizirajo prilike v državi in prihaja do izraza svobodna volja, govori za to, da bo morala biti Obrtna zbornica skoro oživetvovljena, saj tudi merodajni faktorji uvidevajo, da ne gre več zavlačevati stvari, kot si je to obrtništvo svobodno izdejsvovalo. Obrtniki smo polnovredni! Nas nihče več

v tem vprašanju ne more spraviti v medsebojno borbo, če prav bi bilo to podpisano po režimih, ker smo voljo obrtništva dokazali v združenjih, kjer niso mogli režimi vršiti takega pritiska in so danes združenja v pravih rokah, da ni vplivov, ki bi mogli uprave združenj in članstvo terorizirati proti lastnim interesom. Kot obrtniški zastopniki še fungirajo posamezniki in nočejo videti svojega poraznega dela za obrtništvo ter čakajo, da jim bo obrtništvo dalo nezaupnico. Tega se menda boje, ker drugega razloga proti Obrtni zbornici ne morejo imeti. Industrije in trgovci za njihove stvari ne vprašamo in imamo tudi že dovolj njihovega vmešavanja v naša izrazito obrtniška vprašanja. Polnoletni smo, zahtevamo pravične dote, ker obrtniki niso bili pastorek nad 80 let v skupni zbornici za TOI, temveč polnovredni člani in so za svojo pripadnost tudi dovolj storili za skupno gospodarstvo iz katerega gre Obrtni zbornici polna dota za njeno samostojno življenje.

Čas hiti, Obrtno zbornico pa že čaka mnogo dela, ker sedaj ne more biti več stvarnega dela za obrtnike v ZTOI in tudi čas je že, da se bo obrtništvo res svobodno, tajno in po proporcijem sistemu izjavilo po dolgem času za vodstvo svoje

vrhovne ustanove. Do izvedbe tega pa mora biti čimprej imenovana začasna uprava zbornice, ki naj vse potrebno izvrši za prenos imovine in nato pripravi volitve.

Mislamo, da ne bo treba obrtništva kot mase ponovno pripraviti do tega, da bi se moralo izjavljati samo za oživetvorenje že gotovega dejstva, temveč naj merodajni krogi v interesu potrebnega uspešnega dela Obrtne zbornice na licu mesta stvar čimprej izvedejo v zadovoljitev obrtništva.

Pokojninsko zavarovanje obrtnikov

Vprašanje zavarovanja obrtništva za starost, onemoglost in smrt se približuje, kakor vse kaže, svoji definitivni rešitvi in bo rešeno s tem, da najbrže po izjavah merodajnih faktorjev še letos dobi obrtništvo tozadevno svoje socialne ustanove. Vse doslej izvršene priprave z izvršenim osnutkom uredbe za to zavarovanje kažejo, da bo to vprašanje v najkrajšem času tudi dejansko izvedeno. Najbolj seveda zanima rešitev tega vprašanja starejše obrtnike-mojstre, kako bo za njih zavarovanje izpadlo glede plačevanja premij in prejemanja pokojnin itd. po predmetni uredbi. Kakor se izve, se misli pri finančni strani rešitve vprašanja starejših obrtnikov na odkup potrebnih let, za mojstre, ki so stari več kakor 40 let. Pri tem se računa, da bo država izdatno nudila svojo pomoč in nudila ekonomsko slabo stoječim obrtnikom odkup oz. dokup let s svoje strani, t. j. tudi potrebno,

Vsem zakulisnim intrigantom, ki stoje izven vrst obrtništva, naj velja opomin, roke proč od Obrtne zbornice, ker ta je last obrtnikov, gospodje industriji in trgovci pa naj se brigajo raje za svojo zbornico in svoje podjetje, ker se obrtniki tudi v druge stvari ne vmešavamo.

Radi jasnosti in dela ter zaščite obrtniškega stanu in njega gospodarski dvig zahtevamo takojšnjo ustanovitev — oziroma izvršitev oživetvorenja Obrtne zbornice v Ljubljani!

pravično in pošteno, saj se taka praksa izvaja tudi pri zavarovanjih drugih stanov in vrst.

Na podlagi podatkov, ki so jih obrtniki izpolnili na obrazcih za zavarovanje potom svojih združenj, pripravljajo v ministrstvu, v kolikor so tozadevno gradivo že prejeli, osnutke za finančno stran. Delo z zbiranjem podatkov za zavarovanje ni prav lahko, posebno ne za mesta, kjer je mnogoštevilen obrtniški stan. Čeprav so na razpolago obrtništvu potrebni formularji in določeni roki izpolnitve, ne prihajajo tozadevno izpolnjeni podatki tako hitro, kakor bi bilo želeli in je potrebno. Kljub temu in pa zaradi zunanjih dogodkov, ki več ali manj vplivajo tudi na obrtniške obrate, čeprav je naša država nevtralna, prihajajo podatki za zavarovanje v taki meri, da se računa na skorajšnji zaključek in izračun ter oživetvorenje zavarovanja za pričetek prihodnjega leta.

Zemljevidna karta Doma jugoslovanskih obrtnikov

Vodstvo zadruga „Dom jugoslovanskih obrtnikov“, ki poseduje znano obrtniško izletniško točko in Dom na Govejku pri Medvodah, je radi potrebe v propagandne svrhe s pomočjo kraljevske banške uprave Dravske banovine izdalo zelo pregleden in dobro risan topografski načrt Doma na Govejku z okolico v štirih barvah in velikosti 40 × 48 cm. Delo risb je izvršil priznani risar g. Selan I. Načrt je v merilu 1:37.500 ter vsebuje v trikotu kraje Ljubljana—Polhov gradec—Škofja Loka s podrobno označbo krajev ter markiranimi potmi.

Načrt bo dobro služil vsem izletnikom brez izjeme ter je na razpolago interesantom v knjigarnah ter pisarni Doma v Ljubljani, Wolfova ul. 12, ter pri tajniku zadruga Mihelčič Ivan-u, Borštnikov trg št. 1 proti nabavni ceni din 5.—. Toplo priporočamo nabavo navedene karte vsem interesantom in sporočamo, da bo Dom vsem združenjem in obrtniškim organizacijam, kakor tudi tujsko-prometnim ustanovam poslal navedeno karto z obrobo fotografij, inseratov in z navodili brezplačno v propagandne svrhe za izvesenje v svojih prostorih in na javnih mestih.

50 let Mestne hranilnice ljubljanske

V mesecu oktobru je Mestna hranilnica ljubljanska slavila 50letnico svojega obstoja kot vodilni denarni gospodarski zavod Slovenije. V posebni spominski knjigi, ki jo je izdala hranilnica, je opisano delovanje tega denarnega zavoda od njega ustanovitve l. 1889. do l. 1939. Kakšen pomen ima ta denarni zavod, se more ugotoviti iz podatkov, ki so navedeni v spominskem spisu, ki pregledno navaja številčno poslovanje Mestne hranilnice od njene ustanovitve pa do 50letnice. Prav gotovo je, da zaslužijo ustanovitelji vse priznanje za ugodnosti, ki jih je nudila Mestna hranilnica, ne samo v okviru mestnih mej, prebivalcem, s cenanimi krediti itd., temveč se imajo za-

hvaliti temu zavodu tudi prebivalci iz vse Slovenije, preko mej te in tudi preko mej naše države. Za zaključek je naveden seznam članov uprave in predsednikov Mestne hranilnice. Poseben načrt mesta pa označuje pregledno, kje povsod je Mestna hranilnica v Ljubljani pomagala graditi, kar ponazarjajo tudi mnoge fotografije zgradb. Mestni hranilnici k jubileju čestitamo z željo, da bi čimprej zopet odprla kredite in tako omogočila še večji razmah gradbeni delavnosti, kakor je že to storila, kajti iz obtoka denarja in spričo novogradenj se poživlja vse gospodarsko življenje, pri čemer imajo koristi vsi stanovi in vse prebivalstvo.

Poučen izlet mizarjev Dravske banovine v tvornico „Ukod“ na Sušak

V dneh 21. in 22. oktobra t. l. se je vršil na iniciativo uprave Združenja mizarjev v Ljubljani pod vodstvom glavnega zastopnika „Ukod“, g. Peter Angela iz Ljubljane poučni izlet mizarjev dravske banovine na Sušak.

Posrečeni zamisli poučne ekskurzije se je odzvalo 82 mizarjskih mojstrov iz vse dravske banovine, ki so se odpeljali na Sušak s tremi velikimi avtobusi preko Kočevja in Delnic. Tvornica „Ukod“ je velika tvornica, ki izdeluje vezane

plošče iz domačega bukovega, jelševega, lipovega ter smrekovega lesa. Tvornica izdeluje tako zvane „Panel plošče“, oz. vezane plošče, ki se največ uporabljajo za izdelavo pohištva. Te plošče so izdelane v sredini iz smrekovega lesa, vezane pa z lesom okume in samba, katerega tvornica uvaža iz Afrike. Posebno vrsto vezanih plošč pa sestavljajo plošče iz okume lesa in sambe.

Razume se, da je tvornica velik obrat, če vpoštevamo, da zaposluje ca. 400 delavcev in nameščencev. V obratu so najmodernejši stroji. Ves obrat je na električni pogon ter tok za to svrhu tvornica sama proizvaja z lastnim parnim strojem, katerega para služi tvornici tudi uspešno za prekuhanje lesa. Tvornica izdeluje v posebnem oddelku in s stroji, ki jih edina v državi po velikosti za rezanje furnirja v dolžini noža 3 m poseduje. Furnir izdeluje tvornica izključno le iz domačega lesa, kakor iz orehovega, javorovega, hrastovega, jesenovega, brstovega, bukovega itd.

Udeleženci ekskurzije so bili od vodstva tovarne toplo sprejeti in razdeljeni v tri skupine, katere so vodili obratovodje tvornice in udeležencem ljubezljivo razkazali ves obrat tvornice, kar je trajalo dobri dve uri.

Udeleženci so z ogledom vsestransko zadovoljni, ker je bila ekskurzija res zanimiva in strokovno poučna za naše mizarjske mojstre. Podroben ogled na licu mesta produkcije vezanih plošč in furnirja je uveril naše mizarje o brezhibnosti in prvovrstnosti kakor kakovosti vseh izdelkov tvornice „Ukod“. Pripomniti je treba, da tvornica zalaga v večini vse naše mizarjske mojstre v državi s svojimi izdelki, njen sloves pa je znan tudi v inozemstvu, saj izvaža svoje izdelke tudi v Švicco, Francijo, Anglijo ter Ameriko.

Ob zaključku ogleda je vodstvo tvornice udeležencem priredilo skupno kosilo, na katerem so bili izmenjani govori med zastopnikom tovarne in med predstavnikom mizarjskih mojstrov, ob kateri priliki se je g. Praznik Ivan, predsednik združenja mizarjev v Ljubljani zahvalil tvornici „Ukod“ za pozornost mizarjskim mojstrom in ljubeznost, ki jo je tvornica izkazala z ogledom svojih obratov, kakor tudi omogočila izvedbo te uspešno izvedene ekskurzije.

Dobrepolske igrače

Siromašna Dobrepolska dolina je skoraj vedno vsako leto prizadeta s kakšno elementarno nezgodo. Ljudstvo zaradi tega mnogo trpi in prehaja v čimdalje večje siromaštvo. To se občuti še bolj, ker v kraju ni nobene industrije, da bi se moglo preživljati revno prebivalstvo.

Sklenili smo tem siromašnim ljudem pomagati s tem, da smo ustanovili zadrugo za izdelovanje raznih igrač, predvsem iz lesa pa tudi iz tekstilnega blaga. Pogoji za izdelovanje omenjenih predmetov so naravnost idealni, ker je na razpolago dovolj surovin, predvsem zdravega, trdega lesa in, kar je glavno, zelo nadarjeno in pridno prebivalstvo.

Z našim dosedanjim delom smo si pridobili že lep sloves, saj se naše igrače razpošiljajo že sedaj v razne kraje naše domovine. Cenjene so zaradi svoje pestrosti in barvi in posebno še po edinstveni solidni izdelavi. Uporabljamo samo prvovrstni les in najkrajše barve, ki so nestrujene in so odporne proti vodi, milu in toploti. Naši izdelki imajo vse odlike prvovrstnih igrač in ima njih nakup trajno vrednost. Cena naših igrač je pa tudi najsiromašnejšim kupcem odgovarjajoča, saj si lahko nabavite pri nas konjička za 3,50 din itd. Izdelujemo preko sto dvajset raznih igrač za deklice in dečke in to po najnižjih cenah. Poleg nizkih cen dajemo trgovcem še razne popuste (kasaskonto, rabat), ako vzamejo kaj več, in s tem omogočamo najboljši zaslužek.

Izdelujemo najpopularnejše igračke, kakor: konje raznih oblik in velikosti, psičke, zajčke, mačke, kamele, medvede; nadalje: kokoške, peteline, race, labode; razna vozila; avtomobile raznih oblik in velikosti, lokomotive in kompletne

vlake, vozičke, zibelke in posteljice, kocke za sestavljanje raznih oblik in druge zabavne predmete. Na zalogi imamo tudi razne oblečene punčke, živalce iz tekstilnega blaga itd.

Vse navedeno izdelujemo samo z lastnimi delavci po originalnih vzorcih in je vse stoodstotni domači proizvod, ki ne zaostaja za dragimi inozemskimi izdelki.

Ker je sezona za naročanje igračk za sv. Miklavža in božič že nastopila, dovoljujemo si, opozoriti na našo igračkarsko delavnico, ki nudi za malo denarja mnogo blaga.

S tem pa, ko naročate blago pri nas, koristite ne samo sebi, ampak pomagajte siromašnemu ljudstvu do skromne eksistence.

Naše igrače so domače, t. j. slovenske igrače. Zato prosimo Vas kar najljubše, da bi pri nas že sedaj naročili vsaj nekaj igračk. Obrnite se najprej na nas, da Vam pošljemo našo ponudbo, in se boste prepričali o kvaliteti naših izdelkov. Ni treba naročati veliko glede na sedanje razmere, toda za malo vsoto pa prav lahko naročite, če ne več, vsaj za sto dinarjev. Naše podjetje je prvo slovensko podjetje za igrače. Borimo se za svoj obstanek in zato prosimo podpore vsi slovensko javnost. Ne izgovarjajte se, da ne boste mogli prodati ali oddati blaga. Otroku je potrebna igračka kakor vsakdanji kruh.

S cenjenimi naročili Vas v lastnem interesu prosimo, da pohitite, ker kasnejša naročila zaradi pomanjkanja časa ne bi mogli pravočasno izvršiti.

Prilagamo Vam dopisnico in Vas prosimo, naročite še danes nekaj igračk. Pošljamo pa redno le po povzetju, ker nujno rabimo denar. Vse poštno stroške trpimo mi, tako da Vas poštnina nič ne stane.

Razen igračk izdelujemo tudi kitare. Morda bi si jo kdo želel kupiti. Stane okrog 150 din. Izdelujemo tudi številke in napise iz lesa, kartona in celuloide.

Poleg tekstilnih igračk izdelujemo tudi lutke v navadnih nošah in lutke za otroška gledališča. Dalje izdelujemo tudi razne vezene: preproge, pregrinjala, blazine, vezene svete podobe itd. po jako nizki ceni.

„RAZVOJ“

pošta Videm-Dobropolje.

Vložitev davčnih napovedi za odmero zgradarine v letu 1940. Opozorjamo davčne obvezance, da je treba za vsako poslopje, ki je po predpisu zakona o neposrednih davkih zavezano zgradarini, vložiti davčno napoved v času od 1. do 30. novembra t. l. Napoved je treba vložiti posebej za vsak objekt, ki je v katastru vpisan posebej, četudi bi imel dve hišni številki. Za več objektov se lahko vloži samo ena napoved le v primeru, če imajo vsi ti objekti samo eno hišno številko ter so vpisani v en sam katastrski list. Napoved je treba vložiti tudi za poslopja, ki uživajo začasno davčno olajšavo. Kdor davčne napovedi ne vloži v določenem roku, mora plačati kazen 3%, a kdor je ne vloži na pismeni poziv v nadaljnjem roku 8 dni 10% višine odmerjene osnovnega davka. Če najemnik podpiše in potrdi neresnične izjave, je kaznovan po zakonu o neposrednih davkih z globo 50 do 500 din.

Razno

Reorganizacija ministrstva za trgovino in industrijo. Pred kratkim je bila javljena uredba o reorganizaciji gornjega ministrstva v svrhu porazdelitve dela in dosega večjih uspehov za panoge, katerim je to ministrstvo nadrejeno. Davna želja obrtništva, zahteva po osnovanju posebnega oddelka pri tem ministrstvu za obrtništvo se ni upoštevala, zaradi česar je obrtništvo zopet prikrašeno, zaradi česar so na kongresu Zemaliskega saveza v Kragujevcu tozadevno protestirali.

Telefonske pristojbine za pogovore. Z veljavnostjo s 1. oktobrom t. l. so pri avtomatskih telefonskih centralah uvedena poleg dosedaj veljavni rednih taks, še posebne takse preko števila omejenih pogovorov na mesec. V zvezi s tem so predstavniki gospodarskih in ostalih zborov obiskali pred uveljavljanjem ministra pošte, telegrafa in telefona dr. Josipa Torbarja, kateremu so v posebni spomenici obrazložili nepravilnost tega poviška s tehničnimi razlogi. Če bo

povišanje ostalo v dosednji veljavi, se bodo razumljivo povišali tudi režijski stroški imetnikov telefonskih aparatov, ki so v svojem poslovanju odvisni od telefona, in je razumljivo, da bodo morali prevladati tozadevno povišane režijske stroške na odjemalce, s čimer bodo podraženi izdelki in usluge.

Obrtniško zadrugarstvo v Hrvatski. V zvezi za čim uspešnejšim razvojem zadrugarstva, je Zveza obrtniških zadrug v Zagrebu postavila za afirmacijo obrtniškega zadrugarstva banu med drugimi navedene točke v rešitev:

1. da se najodločneje uvede zadrugarstvo v vse šole kot poseben predmet, tako da se bo že mladina v ljudskih šolah seznanila z zadrugarstvom in pričela izobraževati v zadrugnem duhu;

2. da se omogočijo prilike obrtniški mladini kakor mladini ostalih stanov in končno mladino, ki obiskuje srednje šole, poučevati v zadrugarskem duhu;

3. da se pri banski oblasti v Zagrebu poleg ostalih oddelkov osnuje tudi oddelki za zadrugarstvo itd. Zveza obrtniških zadrug v Zagrebu ima včlanjenih 80 raznih obrtniških zadrug s preko 7000 člani s poslovnimi deleži zadrugarjev v skupnem znesku din 786.849.— in skupnimi rezervami 1.371.110.— din, kar dokazuje zadrugno zavest hrvatskega obrtništva.

Kako naj si uredimo naše domove za obrambo pred letalskimi napadi? Komite tehničnega dela v Ljubljani, ki ga sestavljajo tehnične organizacije, je izdal brošuro pod navedenim naslovom od ing. Stanko Dimnika kot izveček iz ciklusa predavanj Komiteja tehničnega dela. Pisec v smislu naslova brošure z uvodno besedo opozarja na potrebno obrambo in izvršitev te, ter v naslednjem razpravlja o pretiravanju grozovitosti letalskih napadov, vztrajanju ali neztrajanju prebivalstva v svojih bivališčih, kakšne

Združena obrtniška združenja so poslala vlogo na ministrstvo financ glede težkega stanja, v katerem se nahaja obrtništvo zaradi plačila davkov. V utemeljeni vlogi zahtevajo združenja, naj izda finančno ministrstvo uredbo, naj se vsi zaostali davki in doklade do vključno 1. 1937. obrtnikom odpišejo iz razloga, ker jih plačati ne morejo. Gotovo je navedena vloga umestna in potrebna, zaradi česar obrtništvo z zanimanjem pričakuje rešitve te vloge. Pripominjamo v zvezi s prednjim, da je na iniciativo Združenja ključavničarskih mojstrov v Ljubljani prišlo do te akcije, in da tudi v drugih ozirih združena združenja nastopajo skupno za splošne obrtniške interese.

letalske napade moramo pričakovati v bodoči vojni in kar je najbolj važno, kakšna naj bodo zaklonišča proti letalskim napadom, kar ponazarja več slik in fotografij. Toplo priporočamo nabavo te brošure, ki jo je naročiti direktno pri Komiteju tehničnega dela v Ljubljani, dobi pa se tudi v vseh knjigarnah po ceni din 5.—.

Razstava slovenske obrti v Ljubljani.

Razstavni odbor naznanja, da je v smislu sklepa svoje zadnje seje zaradi napetega mednarodnega položaja prekinil začeto delo za razstavo in Razstavo slovenske obrti, ki je bila določena za čas od 7. do 16. oktobra t. l., preložil na poznejši, primernejši čas. Razstavni odbor je o tem s posebnim obvestilom obvestil tudi vse prijavitelne razstavljalce s prošnjo, da izdelke — v kolikor nimajo še gotovih — dokončajo in pripravijo za poznejši, primernejši čas, o čemer bodo še obveščeni. Vendar bo v proslavo 10-letnice dela Zavoda za pospeševanje obrti pri Zbornici TOI izšel v pozni jeseni posebni zbornik s prispevki strokovnjakov o delu in položaju obrtništva v dvajsetih letih svobodne države.

Obrtniški odsek „Hrvatske seljačke stranke“. Kakor izvemo, je bil ustanovljen v okviru HSS poseben obrtniški odsek, katerega namen je, da se smatrajo potrebni obrtniki, ki so včlanjeni v HSS, da imajo v okviru stranke strokovno organizacijo, ki se imenuje „Ogranak obrtnika u HSS“. Naloga in namen tega oddelka je, da se zanima za obrtniške interese. Vsekakor je to pojav, ki ga tudi hrvatski obrtniški krogi in časopisi obravnavajo ugotavljajoč, da bi bilo potrebno sodelovati z obstoječimi organizacijami in ustanovami, ki so se izkazale tozadevno v svojem dolgoletnem delu in da je škodljivo ustanavljati take politične obrtniške odseke, kakršen je bil v danem slučaju ustanovljen od ljudi, ki nikdar niso delali v obrtniških organizacijah, niti imajo zasluge za obrtništvo.

Jesenski Beograjski sejem se je vršil v času od 14. do 23. oktobra t. l. ter je bil kljub razmeram dobro obiskan, tako s strani razstavljalcev, kakor tudi posetnikov-kupcev. Ta sejem je otvoril minister trgovine in industrije dr. Andrić s primernim nagovorom.

Predstavniki hrvatskih obrtnikov pri banu dr. Šubašiću. 20. oktobra t. l. je hrvatski ban dr. Šubašić sprejel zastopstvo Saveza hrvatskih obrtnikov na čelu s predsednikom g. Sedmakom. Predstavniki SHO so banu izročili posebno spomenico s perečimi vprašanji in zgodovino Saveza, v katerih so bana informirali o najvažnejših vprašanjih obrtniškega stanu v Hrvatski banovini. Vse predstavitve so dobro obrazložene in obse-

ZANATSKA BANKA

Kraljevine Jugoslavije a. d.

Podružnica Ljubljana

Gajeva ulica 6.

Telefon štev. 20-30

Centrala Beograd
Glavna podružnica ZAGREB
Podružnica Sarajevo

Delniška glavica din 75.000.000.—
Udeležba države din 30.000.000.—
Rezervni fond nad din 5.000.000.—

Podeljuje obrtnikom in obrtnim podjetjem menična in hipotekarna posojila, kredite na tekoče račune in posojila na zastavo državnih vrednostnih papirjev.

Sprejema od vsakogar vloge na hranilne knjižice in tekoče račune po najugodnejšem obrestovanju.

Upravlja imovino in fonde obrtniških ustanov in organizacij.

Izvršuje najkulantneje vse ostale bančne posle.

Obrtniki! V Vašem lastnem interesu je, da vse svoje denarne posle izvršujete potom svojega denarnega zavoda.

IZ UPRAVE. Cenjene naročnike naprošamo za poravnavo zaostale kakor tekoče naročnine po položnici na račun štev. 12.986. Zaostala naročnina ter neplačana je v veliki meri vzrok nerednega izdajanja našega glasila, ki je navezan izključno le na naročnino in inserate. Bližamo se koncu leta, zato smo prepričani, da boste storili svojo dolžnost!

POSET OBRtnIŠKEGA DOMA NA GOVEJKU. Za jesensko dobo, nedelje in praznike ter ostale dneve priporočamo obrtništvo in svojem ter izletnikom poset obrtniškega doma na Govejku pri Medvodah. Dom je prvovrstno vzdrževan, dobra jedalca in pijača, lepi izleti ter razgledi. Pojasnila za skupinske izlete in organizacijo obiska z avtobusom izvede na željo Zadruga, Ljubljana, Wolfova 12 (dvorišče), telefon 38—49.

Naročnike prosimo za poravnavo naročnine za „Obrtnika“

Čitajte naš ist!

ELEKTROTEHNIČNI KOLEDAR. — Združenje elektrotehničnih obrti dravske banovine v Ljubljani izda letos že drugič elektrotehnični koledarček za l. 1940. z zelo pestro in spopolnjeno tehnično vsebino. Da je bil tak koledar ne samo elektrotehnični, temveč tudi ostalim tehničnim strokam radi svoje vsebine nujna potreba, je bil dokaz koledar za l. 1939. Opozorjamo vse zainteresirane, da nujno naroče koledar direktno pri Združenju elektrotehničnih obrti dravske banovine v Ljubljani, Gledališka ul. 7 II., proti ceni od din 18.— navzgor.

gajo vsa važnejša vprašanja ter težnje hrvatskih obrtnikov. G. ban je navedeno zastopstvo pristržno sprejel ter v svojem odgovoru izjavil, da so prišli časi samih obetanj do krajnih mej in da bo treba z vzajemnim delom ter pomočjo storiti vse, da bo upravičenim željam in težnjam hrvatskih obrtnikov ugodeno.

Obrtniški dom v Kragujevcu je dovršen. Pred nekaj dnevi so bila dovršena poslednja dela pri zgradbi obrtniškega doma v Kragujevcu, o katerem gradnji smo že poročali. Dom je zgradil „Fond zanatskog doma u Kragujevcu“, kakor je to običaj v Srbiji, kjer imajo v vseh večjih krajih tozadevno fonde za zgradnjo obrtniških domov, ter jih tudi že stoji lepa vrsta za vzor in posnemanje ostalim pokrajinam v državi. Zgradba obrtniškega doma v Kragujevcu stoji sredi mesta in so v glavnem prostori doma oddani v najem, ker se nahaja v stavbi hotel, da bo tako zaenkrat mogel fond iz tega naslova črpati del dohodkov za kritje stroškov postavitve doma. V domu je 22 hotelskih sob z veliko dvorano, jedilnico in drugimi stranskimi prostori. Vsi prostori imajo centralno kurjavo, instalacije sanitarnih objektov in ostalo moderno ureditev. V posebnem krilu so nameštene pisarne obrtniških organizacij, kakor združenje obrtnikov, kreditne zadrage in fonda obrtniškega doma. Razume se, da bodo obrtniki za svoje potrebe uporabljali veliko dvorano, ki jo ima sedaj v najemu hotel. Za kasneje pa je zamisljeno, da bodo imeli posamezni strokovni odseki vsak svojo sobo, kar pa je odvisno glede časa od izplačila dolga na domu. Posebnost v tem domu je posebna soba za dopisništvo „Zanatlje“, obrtniškega časopisa, kar pomeni, da bodo osnovali obrtniki v Kragujevcu poseben odsek za propagando svojega obrtniškega časopisa in sodelovanje pri tem.

Iz navedenega lahko posnemamo, da so obrtniki v Kragujevcu zelo požrtvovalni in obrtniško zavedni, ko so si postavili tako impozantno zgradbo, katere dohodki bodo kasneje po izplačilu dolga, služili tudi za pomoč ostarelim in potrebnim obrtnikom.

Ta primer srbskih obrtnikov služi lahko tudi nam slovenskim obrtnikom za primer, kaj se more storiti, če se zavestno hoče izvršiti stvar, kakor je obrtniški dom, katere zgradbe so prav našim obrtniškim organizacijam v Sloveniji nujno potrebne in se ne moremo pohvaliti, da bi jih imeli, saj takih ne, da bi bile res v pravem pomenu obrtniške in služile obrtništvu.

Naročajte in redno plačujte „Obrtnika“

Vsakovrstno orodje in stroje

za vsako obrt, kakor tudi za zgradbe potrebni material: železne nosilke, betonsko in palično železo, cement, vse vrste pločevine, strešno lepenko, štukaturje, vodovodne cevi, železne peči in štedilnike v običajni in emajlirani izdelavi, okovje, tehnične potrebščine ter hišno in kuhinjsko opremo v prvovrstni kakovosti dobite najceneje v največji izbiri pri znani Vam trdki:

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in vsakovrstnimi stroji v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta 18

Postrežba solidna in točna po najnižjih dnevnih cenah

Otvoritev podružnice – sprejemališča

Elektrotehnično podjetje

Mihelčič Ivan

naznanja otvoritev svoje podružnice v Ljubljani, Tyrševa 51

Izvršuje vsa v stroko spadajoča dela in dobavlja ves električni material ter svetila in žarnice. Zaloga in dobava „Marelli“ proizvodov priznane tvornice v Milanu, kakor elektromotorjev, črpalk, ventilatorjev itd. Zaloga izolirne „Cadorna“ žice za provizorične napeljave.

Zahtevajte reference.

Postrežba točna in solidna.

Telefon 27-04.

Obrtniški grobovi

† Vinko Kukovec. Meseca septembra je preminul v Celju ugledni stavbni podjetnik in tesarski mojster, g. Vinko Kukovec, član celjskega mestnega sveta, bivši župan celjske okoliške občine, predsednik Slovenskega obrtnega društva v Celju itd. v starosti 69 let. Pokojni je bil ves čas od svoje vajeniške dobe preko zaposlenj na raznih krajih do osamosvojitve, zvest pripadnik obrtniškega stanu ter je zavzemal zato tudi odlična mesta. Naš naročnik je bil pokojnik od vsega začetka izhajanja lista „Obrtnik“, kot človek, ki se je zanimal za vsa obrtniška vprašanja. Preostalim naše sožalje.

† Alojzij Midorfer. V Novem mestu je bil pokopan v nedeljo dne 25. septembra ugledni obrtnik, krojaški mojster g. Alojzij Midorfer, svetnik Zbornice za TOI, star 47 let. Pokojni se je živo zanimal za obrtniška vprašanja ter je bil zato kot agilni delavec na obrtniškem polju izvoljen l. 1936. v Zbornico za TOI. Odličnega tovariša in naročnika bomo ohranili v trajnem spominu, preostalim naše sožalje.

URADNI ODLOKI IN SPOROČILA

Izvrševanje fotografskega obrta na ulici.

Ministrstvo trgovine in industrije je pod IV. broj 35071/1938 od 13. avgusta t. l. izdalo sledeče pojasnilo:

„Po § 125. odst. 1. Obrt. zakona se vrši obrt praviloma na stalnem poslovnem kraju, izjeme od tega pravila so dovoljene samo v kolikor odredbe tega zakona to izrecno predvidevajo. Kar se tiče imetnikov obrtniških obrti, med katere spadajo tudi fotografiji, imajo ti pravico dela, za katere so pooblašteni izven svojih delavnic izvrševati, samo če so ta dela naročena. Iz te izjeme določbe izhaja, da se ta dela ne morejo izven delavnic izvrševati, če niso naročena. V smislu § 143. 3. odst. istega zakona, imetniki obrti v kraju svojega poslovnega sedeža, imajo pravico na zbiranje naročil za svoja dela brez omejitve, toda fotografiranje po ulicah, kateri slučaj je predmetni, se ne more smatrati za zbiranje naročil.“

Poleg tega je tudi z določilom § 149. obrtnega zakona prepovedano prodajati blago po ulicah osebam, ki za to nimajo dovolila v smislu § 176. istega zakona. Čeprav v tem § ni točno izraženo, tudi za izvrševanje obrti po ulicah, vse-kakor velja to pravilo tudi za drugo izvrševanje.“

Razna obrtniška dela na banki „Slaviji“ je vodstvo te zavarovalnice dalo obrtnikom izven območja Slovenije, čeprav bi lahko ta dela izvršili domači obrtniki, ker so že dovolj dokazali svojo sposobnost. Posebno se čutijo prizadeti obrtniki gotovih strok, ker je zastopnik gradbenega vodstva obiskal razne ljubljanske obrtnike ter se informiral o zmožnosti izvršitve posameznega obrtnika, tako po staležu pomožnega osebja, materialu, njega kvaliteti itd. Če bi zastopnik vodstva gradbe po večkrat obiskal poedine obrtnike po delavnicah in ogledoval material, ter zaoge, bi se lahko uveril, da bi ta dela mogli izvršiti slovenski obrtniki, ne da bi bilo treba oddajati obrtniška dela hrvatskim obrtnikom. Dolžnost zavarovalnice „Slavije“ bi bila, dela oddati na slovenskem področju, kjer ima tudi baš med obrtniki ta zavarovalnica veliko število zavarovancev. Obrtniki se sprašujejo, zakaj se je to zgodilo?

Konferenca vseh obrtniških združenj v Hrvatski banovini

Dne 22. oktobra t. l. se je vršila v Zagrebu na iniciativo zagrebškega obrtniškega združenja v sejni dvorani „Obrtnega doma“ na Mažuraničevem trgu konferenca vseh obrtniških združenj s področja banovine Hrvatske. Konferenco je otvoril in vodil predsednik zagrebškega združenja g. Dolenc Avgust. Na konferenci so se razpravljala sledeča važna vprašanja in težnje obrtniškega stana in banovina Hrvatska; zapostavljanje obrtniškega stanu; kaj pričakuje in išče obrtniški stan v novi banovini; novelizacija zakona o obrtih; revizija obrtnih listov; zabrana obrtniških del po kazenskih in vzgojnih zavodih; o šušmarstvu; o davkih in javnih dajatvah; prodajalne in podružnice industrijskih podjetij ter velikih trgovskih hiš; licitacije; zaštita obrtnikov-dolžnikov; o strokovnem šolstvu; reorganizacija mojsterskih izpitov; o spremembi delavskega socialnega zakonodajstva; socialno zavarovanje obrtnikov; izmenjava imena združenja; o razširitvi delokroga obrtniškega združenja; razni predlogi. — S te konferencie je bila odposlana obširna resolucija na vse Obrtne zbornice in na mero-dajna mesta.

Dobave in licitacije

Dne 13. novembra bo pri Dravski divizijski oblasti v Ljubljani licitacija za nabavo žične ograje pri vojašnici v Ribnici.

Uprava vojno-tehničnega zavoda v Kragujevcu sprejme večje število kvalificiranih delavcev ključavničarske in kovinostrugarske stroke. Predmetni oglas in pogoji so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.

Dne 16. novembra bo pri dravski divizijski oblasti v Ljubljani licitacija za oddajo del za postavitev vojnih objektov na Vrhniki.

Podaljšanje roka za polaganje dopolnilnega izpita za armirani beton.

Ministrstvo trgovine in industrije je s svojim dopisom II. br. 42418 z dne 28. oktobra 1939 sporočilo naslednje:

V zvezi z dopisom Obrtniške zbornice v Beogradu pod br. 4946/1 z dne 25. julija 1939 se priobčuje, da je g. minister trgovine in industrije predpisal pod II. br. 42418 z dne 23. oktobra t. l. izpremembo v pravilniku o obsegu in razmejitvi gradbenih obrti II. br. 9532 z dne 16. marca 1936, na podlagi česar se morejo izpiti iz člena 20. odst. 2 navedenega pravilnika polagati do zaključno 21. marca 1941.

Tiskali J. Blasnik nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Odgovoren L. Mikuš.